

Podnikateľské prostredie slovenskej energetiky podlieha neustálym zmenám. V súčasnom hektickom období slovenskej energetiky, keď od 1. januára 2014 má tento trh začať fungovať podľa nových pravidiel, sa spoločnosť sféra, a. s., podieľa na prácach a produkcii najvýznamnejších riešení, ako je budovanie systémov centrálného zberu meraných údajov, centrálnej fakturácie a nového spôsobu zúčtovania odchýlok. O tom, čo nás už v najbližších dňoch v tejto oblasti čaká, odpovedal na otázky Parlamentného kuriéra generálny riaditeľ spoločnosti sféra, a. s., RNDr. Eduard HALUŠKA, CSc.

Jednotné a prehľadné systémy uľahčujú prácu aj komunikáciu

Od januára 2014 má vstúpiť do platnosti novela vyhlášky ÚRSO 24/2013 Z. z. o pravidlách trhu s elektrinou a plynom. Čo dôležité prináša z vášho pohľadu?

V riešení problémov energetického trhu je sféra, a. s., už viac než 20 rokov významným partnerom radu spoločností, ktoré v sektore energetiky podnikajú. Vyhláška precízne definuje podmienky v oblasti, ktorú upravila už novela č. 142/2010 Z.z. zákona o energetike z marca 2010 a samozrejme nové znenie Zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike z septembra 2012. Zmeny sa dotknú aj štátnej spoločnosti OTKE, a. s., ktorá má legislatívnu povinnosť od 1. januára 2014 realizovať centrálny zber nameraných údajov v súčinnosti s prevádzkovateľmi sústav a výrobcami elektriny. Na prvotnom naplnení databázy informačného systému XMtrade®/ISOM (Informačný Systém Operátora Meraní) aktívne pracujeme už od júla. Vyše 2 000 výrobcov a prevádzkovateľov sústav, ktorí majú so spoločnosťou OKTE, a. s., uzatvorenú Zmluvu o poskytovaní údajov, priebežne poskytujú stanovené údaje do nami dodaného a spravovaného informačného systému ISOM. OKTE, a. s., tieto údaje postupne vyhodnocuje tak, aby od januára spustila do produkcie

nový systém zúčtovania odchýlok už s vlastnými agregovanými údajmi, ako aj stanovenú centrálnu fakturáciu poplatkov za prevádzkovanie systému a systémové služby.

V čom sú výhody centrálného zberu meraných údajov?

Doteraz boli merané údaje fragmentované, pretože každý prevádzkovateľ sústavy spravoval údaje za svoju sústavu len vo vlastnom informačnom systéme, a tam vykonával agregáciu podľa bilančných skupín. Centrálnym zberom údajov dochádza k zjednoteniu vyhodnotenia nameraných údajov, čím sa zvýši transparentnosť a zjednodušia sa procesy na trhu s elektrinou. Samotnú agregáciu údajov pre potreby zúčtovania odchýlok už bude jednotne vykonávať OKTE, a. s., a to systémom XMtrade®/ISOM, ktorý zároveň poskytne priamu väzbu medzi agregátom nameraných údajov subjektu zúčtovania a jednotlivými meraniami na úrovni odberných a odovzdávacích miest. To účastníkom trhu priamo zlepši identifikáciu problémov pri reklamáciách a zvýši efektivitu ich riešenia. Okrem toho budú v systéme jednotne dostupné aj informácie o odberných a odovzdávacích miestach, o vykonaných zmenách dodávateľa a bi-

lančnej skupiny, prerušení distribúcie a podobne. Systém bude poskytovať štatistické údaje jednotne pre ÚRSO a MH SR.

V ktorých oblastiach energetiky ste najviac nápomocní?

S významnými českými a slovenskými podnikmi v energetike spolupracuje sféra, a. s., už od svojho založenia v roku 1992. No liberalizácia trhov s energiami, neskôr európska legislatíva a tomu zodpovedajúce procesy, priniesli významné výzvy z pohľadu potrieb spoločností na trhu, pričom pribudlo množstvo nových podnikajúcich subjektov. Poznáme dôkladne nielen energetické podnikateľské prostredie, ale predovšetkým slovenskú a európsku legislatívu, ktorá priamo vplyva aj na našu prácu, určuje architektúru IT riešení a rozsah ich funkčností. Preto sa dlhodobo profilujeme aj ako konzultačná spoločnosť. Naši zamestnanci majú interdisciplinárne znalosti a schopnosti aplikovať poznatky v jednotlivých projektoch, čo bolo určujúce práve v začiatkoch prepojenia trhov s elektrinou Českej republiky a Slovenskej republiky a následne i Maďarska. V týchto procesoch sme boli významným hráčom. Prvým úspechom v oblasti integrácie trhov s elektrinou v regióne bolo prepojenie českej a slovenskej obchodnej zóny v roku 2009, ktoré prinieslo významné zvýšenie likvidity denného trhu a zoptimalizovalo pridelovanie cezhraničných kapacít. Objednávky na nákup a predaj elektriny zadávali účastníci trhu prostredníctvom svojich lokálnych organizátorov trhu, ktorí zabezpečili sumarizované párovanie objednávok spolu s pridelovaním cezhraničných kapacít a generovaním optimálnej ceny. Produkt XMtrade®/ISOT (Informačný Systém Organizátora Trhu), dodala sféra, a. s., pričom sa dodnes prevádzkuje a ďalej rozširuje. Nasledoval druhý medzinárodný projekt pripojenia maďarskej zóny k zjednotenému trhu Česka a Slovenska. Spojenie sa stalo realitou 11. septembra 2012 a v súčasnosti pokračuje úsilie na integrácii aj s rumunskými partnermi.

V spoločnosti Duslo, a. s., ste implementovali softvér na správu a údržbu majetku. Čo riešenie zabezpečuje a prečo je vlastne dôležité?

Mnohé spoločnosti bojujú s problémami

pri efektívnej správe vlastného technologického majetku a plánovaní a riadení jeho údržby. Mnohé technologické a výrobné zariadenia boli budované ešte v čase, keď nefungovali elektronické systémy a nebola prakticky žiadna elektronická dokumentácia. Podklady na správu majetku boli iba v papierovej forme neúplných a zastaraných pasportizačných listov, pričom počas údržby sa len vo výnimočných prípadoch robili štruktúrované záznamy a aktualizácie. Celý rad kľúčových informácií mal vo svojej pamäti iba zamestnanec. Je preto logické, že pri práci s takouto dokumentáciou sa často vyskytujú problémy v hľadaní a zisťovaní skutkového stavu. Triviálne, ale dodnes často platné konštatovanie. Poskytujeme profesionálne riešenia, ktoré prinášajú používateľom významnú a dlhodobú pomoc v efektívnejšej správe a údržbe zariadení s priamymi a merateľnými ekonomickými efektmi. Produkt XMatik®.NET na budovanie technických informačných systémov správy a údržby je určený pre rôznorodé typy podnikov, organizácií a inštitúcií. Po dvadsiati rokoch neustáleho rozvoja s takými gigantmi, ako spoločnosť Slovnaft, a. s., je k dispozícii jeho vyzretá verzia. Môžeme smelo uviesť, že v oblasti správy, prevádzky a údržby zariadení technologických celkov patríme na Slovensku medzi špičku. Preto pred rokmi prišlo aj Duslo, a. s.

Odborná verejnosť prejavuje záujem vzdelávať sa v aktuálnej legislatíve z pohľadu praxe. Čo ponúkate v tejto oblasti?

Úroveň vzdelania a vedomostí zamestnancov je jednou z podmienok úspešnosti na trhu, a to najmä v turbulentnom období neustálych zmien v podnikateľskom prostredí. Za roky organizovania vzdelávacích akcií sme vybudovali tím odborných lektorov s vynikajúcimi výsledkami. Priebežne organizujeme semináre zamerané na problematiku spotrebných daní, prevádzkovateľov MDS, denného trhu a zúčtovania odchýlok, zákona o energetike, zákona o regulácii alebo nové pravidlá fungovania trhu s elektrinou a plynom, či verejné obstarávanie energií. Teší nás stále rastúca účasť a niektoré semináre opakujeme, aby sme uspokojili záujem.

Mimoriadny záujem je o konferenciu ENERGOFORUM®, zameranú na zmeny a udalosti ovplyvňujúce energetické podnikateľské prostredie u nás a v Európe. Po ôsmich rokoch sme ju rozdelili na ENERGOFORUM® – plyn a ENERGOFORUM® – elektrina. Ich organizácii a odbornému zameraniu venujeme mimoriadnu pozornosť. Ešte nedoznali ohlasy na konferenciu ENERGOFORUM® 2013 – elektrina, ktorá sa konala v októbri, a už pripravujeme deviaty ročník oboch konferencií pre rok 2014. Vlastná konferencia a podnety od účastníkov, kontakt s odborníkmi sú pre nás nezastupiteľným zdrojom námetov na naše vlastné zlepšovanie, zlepšovanie produktov, a tiež formuláciu tém na uskutočnenie nových vzdelávacích akcií. Som rád, že sme na špici vlny, ktorá sa, symbolicky povedané, valí a určite zmetie nepripravených – my to nie sme.

Nová energetická politika SR musí reagovať na globálne výzvy

„Región strednej Európy je závislý od dodávok primárnych energetických zdrojov. V kontexte energetickej bezpečnosti má pre Slovensko nezastupiteľný význam jadrová energia,“ vyhlásil Ján Petrovič (MH SR) na Stredoeurópskej konferencii o energetike v Bratislave. Rezort hospodárstva v súčasnosti pracuje na novom návrhu energetickej politiky.

V procese tvorby sa okrem iného vychádza z odporúčaní Európskej komisie, ako aj Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA). Slovensko sa okrem závislosti od primárnych energetických zdrojov bude musieť vyrovnávať s dôsledkami klimatických zmien, vysokou energetickou náročnosťou priemyslu či potrebou nahradiť odstavené zdroje na výrobu elektriny. Čakajú nás rozhodnutia vo vzťahu k využívaniu jadrovej energie alebo efektívneho nastavenia podpory obnoviteľných zdrojov. Dôležité bude tiež, aká bude výška cien energií a vplyvy na hospodársky rast a konkurencieschopnosť.

K zvyšovaniu energetickej bezpečnosti prispieva využívanie domácich energetických zdrojov. V slovenskom kontexte ide najmä o uhlie, ale predovšetkým obnoviteľné zdroje energie. Veľký potenciál na našom území má biomasa a hydroenergia. Do roku 2020 sa Slovensko zaviazalo zvýšiť podiel OZE na konečnej spotrebe na úroveň viac než 14 % a tento cieľ sa podľa generálneho riaditeľa Jána Petroviča podarí naplniť.

SEVEROJUŽNÝ KORIDOR AKO INFRAŠTRUKTÚRNA PRIORITA

Ako ďalej uviedol, rezort hospodárstva začal s prípravou 3. akčného plánu energetickej efektívnosti na roky 2014 – 2016. Dosiahnuť indikatívne ciele, ktoré sú ukotvené v strategických dokumentoch SR a v legislatíve EÚ, nie je možné bez adekvátnej energetickej infraštruktúry. Z pohľadu SR má zásadný význam vybudovanie severojužného koridoru plynárenských a elektrizačných prepojení. Aktuálne sa buduje plynárenské prepojenie s Maďarskom. V procese prípravy je tiež interkonektor plynárenských sústav Poľska a Slovenska. Od posilnenia cezhraničných prepojení sa podľa Jána Petroviča očakáva, že zvýšia bezpečnosť dodávok, zvýšia likviditu a zlepšia konkurenčné prostredie na trhu. Vývoj týchto ukazovateľov sa môže premietnuť do tlaku na nižšie ceny pre zákazníka.

Okrem rozvoja infraštruktúry má integrácia trhov EÚ aj legislatívny a obchodný rozmer. Aktuálne sa pripravuje memorandum o porozumení krajín V4, ktorého cieľom je vznik fóra na integráciu trhu s plynom. Existencia takejto inštitúcie by vytvárala priestor na hľadanie riešení, ako harmo-

nizovať prístup k sieťovým predpisom a odstrániť prekážky na vytvorenie integrovaného visegrádskeho trhu.

MARKET COUPLING SPLNIL OČAKÁVANIA

Prepojenie trhu s elektrinou medzi Českom, Slovenskom a Maďarskom splnilo podľa Petroviča očakávania, ktoré zúčastnené strany do projektu vkladali. Market coupling viedol k zníženiu cien a zvýšeniu objemu zobchodovanej elektriny. Regionálne integrácie sú základom na budúce vytvorenie jednotného trhu EÚ s energiami.

V kontexte bezpečnosti dodávok má pre Slovensko nezastupiteľné miesto jadrová energia. Dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti zníženia emisií je bez ďalšieho rozvoja jadrovej energetiky dosiahnuteľné len pri neakceptovateľne vysokých nákladoch, vyhlásil Ján Petrovič.

Príspevok odznel počas prvého dňa Stredoeurópskej konferencie o energetike (CEEC) organizovanej 25. a 26. novembra 2013 v Bratislave. Organizátorom je Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (SPPA), Slovenský plynárenský a naftový zväz (SPNZ) a Európska komisia.